

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.
 dos. Zaur Məmmədov
"12" sentyabr 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 060702- Aqronomluq; İxtisaslaşma-Bitki anatomiyası və morfologiyası

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Aqrar elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Dərman bitkilərinin anatomiyası

Kodu: MİF- B04.6

Prerekvizit fənn:

Tədris ili: II (2025-2026)

Semestr: III (Payız)

Tədris yükü: cəmi:270 saat.Auditoriyadan kənar -150 saat, auditoriya saati -45 (30 saat müəhazirə, 15 saat laboratoriya məşğələsi)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 9 kredit

Auditoriya N: 203

Saat::

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Ağayeva Mələhət Əli qızı ,*b.ü.f.d.,dosent*

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 14⁰⁰-17⁰⁰.

E-mail ünvanı: zooloq.60@mail.ru

Kafedranın ünvanı:Lənkəran ş.,Fizuli küç.170

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas:

1. Quliyev V.Ş., Bağırov C.M. Botanika (Bitkilərin anatomiyası və morfologiyası), Maarif nəşr. Bakı, 2000
2. İbrahimov A.Ş., və b.Botanika. Sumqayıt, 2004
- 3.Hümbətov Z.İ.Bitki morfologiyası və anatomiyası.Gəncə, 2002, 115 s.
- 4.Məclumov Felman.Dərman bitkiləri və onlardan istifadə.Bakı,Qanun, 2015

Əlavə :

Köməkçi WEB-mənbələr

<http://www.renderx.com>

IV.Prerekvizitlər:Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisi vacib deyil.

V.Korekvizitlər:Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Dərman bitkilərinin anatomiyası fənni müxtəlif dərman bitkilərinin daxili quruluşunu öyrənən elm sahəsidir. Təbii sərvətlər, o cümlədən dərman bitkiləri ölkənin iqtisadiyyatının əsas vacib elementlərindən biridir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şüanın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokvium nətiçələrinə görə.Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir..Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şüanın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzusunun mətnini tam açar.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal-çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal –qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat , laboratoriya məşğələsi 15 saat .Cəmi 45 saat

N	Mühazirə mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
1	Mövzu № 1: Giriş. Dərman bitkilərinin anatomiyası fənninin məqsəd və vəzifələri, digər elmlərlə əlaqəsi. Plan: 1. Dərman bitkilərinin anatomiyası fənninin məqsəd və vəzifələri 2. Dərman bitkilərinin inkişaf tarixi 3. Mədəni və yabanı dərman bitkiləri Mənbə: [1; 2;]	2	
2	Mövzu №2 . Kökün birinci anatomik quruluşu olan dərman bitkiləri Plan: 1.Dərman bitkisi süsənin kökünün birinci anatomik quruluşu 2.Epiblemin hissələri: ekzoderm, mezoderm, endoderm Mənbə: [2;3;4)	2	
3	Mövzu № 3: Kökün İkinci anatomik quruluşu olan dərman bitkiləri Plan: 1.Qabaq bitkisinin kökünün anatomik quruluşu 2.Qabaq bitkisinin kökünün ikinci quruluşunun əsas xüsusiyyətləri 3.Ləgə bitkisinin kökünün anaomik quruluşu . Mənbə: [2;3;]	2	

4	Mövzu № 4. Meyvəköklü bitkilərin anatomik quruluşu Plan: 1.Şəkər çuğundurunun meyvəkökünün anatomik quruluşu 2. Ağ turpun meyvəkökünün anatomik quruluşu Mənbə: [1;2;3;)	2	
5	Mövzu 5: İkiləpəli bitkilərin gövdəsinin anatomik quruluşu Plan: 1.Yapon xurmasının gövdəsinin birinci anatomik quruluşu 2.Üç yarpaq yoncanın gövdəsinin anatomik quruluşu Mənbə: [1;2;]	2	
6	Mövzu № 6: Ağac bitkilərinin gövdəsinin anatomik quruluşu Plan: 1.Qarağac bitkisinin gövdəsinin anatomik quruluşu 2.Palıd bitkisinin gövdəsinin anatomik quruluşu Mənbə: [1; 2; 4 ;	2	
7	Mövzu № 7. Birləpəli dərman bitkilərinin gövdələrinin anatomik quruluşu Plan: 1.Dərman bitkisi kimi qarğıdalının gövdəsinin anatomik quruluşu 2. Dərman bitkisi kimi buğdanın gövdəsinin anatomik quruluşu. Mənbə: [1; 2; 4]	2	
8	Mövzu № 8: İynəyarpaqlı ağac gövdəsinin anatomik quruluşu Plan: 1.Eldar şamı gövdəsinin anatomik quruluşu 2.Sərv ağacının gövdəsinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
9	Mövzu № 9. Yarpağın anatomik quruluşu Plan: 1.Dorzoventral quruluşlu çinar yarpağının anatomik quruluşu 2.İzolateral quruluşlu dərman bitkisi xlorofiitiumun yarpağının anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
10	Mövzu № 10. Badımançığəkililər fəsiləsinə daxil olan dərman bitkilərin anatomik quruluşu Plan: 1.Qara batbat bitkisinin anatomik quruluşu 2.Xəşənbul bitkisinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
11	Mövzu № 11. İynəyarpaqlılarda yarpağın anatomik quruluşu Plan: 1.Adi şam iynəsinin anatomik quruluşu 2.Eldar şamı iynəsinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
12	Mövzu № 12. Mürəkkəbçiçəklilər fəsiləsinə daxil olan dərman bitkilərinin anatomik quruluşu 1.Boymadərən bitkisinin anatomik quruluşu 2.Andız bitkisinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
13	Mövzu № 13. Gülçiçəklilər fəsiləsinə daxil olan dərman bitkilərinin anatomik quruluşu 1.Adi itburnu bitkisinin anatomik quruluşu	2	

	2.Boyüirtkan bitkisinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)		
14	Mövzu № 14. Xaşxaşkimilər fəsiləsinə daxil olan dərman bitkilərinin anatomik Plan: 1.Şahtərə bitkisinin anatomik quruluşu 2.Dəmirovotu bitkisinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
15	Mövzu № 15. Biləpəli bikiləin yarpağının anayomik quuluşu Plan: 1.Qarğıdalı yarpağının anatomik quruluşu 2.Dərman sürvəsi bikisinin anatomik quruluşu Mənbə: [1,2;4;)	2	
	Cəmi:	30	

Laboratoriya məşğələsinin mövzuları

1	Laboratoriya işi 1. Mikroskopun növləri.Mikroskopla işləmək qaydası.Pepaain hazırlanma qaydası	2	
2	Laboratoriya işi №2. Mikroskopik tədqiqatlar üçün dərman bitkiləri xammalının hazırlanması	2	
3	Laboratoriya işi №3 Süsən bikisinin kökünün en kəsiyinin anaomik quruluşu	2	
4	Laboratoriya işi.4. Efi yağlı dəman bikisinin anatomik quruluşu	2	
5	Laboratoriya işi.5. Quşəppəyi bikisinin anaomik quruluşu	2	
6	Laboratoriya işi.6. Dəman bikisi bağayarpağının anaomik quruluşu	2	
7.	Laboratoriya işi.7. Sə bikisinin gödəsinin anaomik quruluşu	2	
8	Laboratoriya işi.8. Dəman süəsi bikisinin anaomik quruluşu	1	
	Cəmi	15	

XI. Fənn üzrə tələblər:

- Normal inkişaf etmiş bitkinin üzərində müşahidə və müqayisə aparmaq
- Bölmə və mövzular üzrə İKT-dən və elektron resurslardan istifadə etməyi, müxtəlif elektron dərs materiallarını, təqdimatları hazırlamağı
- Elmi işin nəticələrinin məqalə, tezis, layihə, məruzə, konfranslarda çıxışlar şəklində təqdim edilməsi

XII.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Dərman bitkilərinin tanımalı, onların üzərində tədqiqat işləri aparmağı bacarmalı, geniş yayılmış dərman bitkilərinin anatomik quruluşunu bilməlidir.
- Dərman xammalının identifikasiyasını aparılmasını bilməlidir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektivium sualları:

I Kollektivium sualları

1. Dərman bitkilərinin anatomiyası fənninin məqsəd və vəzifələri
2. Dərman bitkilərinin inkişaf tarixi
3. Mədəni və yabanı dərman bitkiləri
- 4.Dərman bitkisi süsənin kökünün birinci anatomik quruluşu
- 5.Epiblemin hissələri: ekzoderm, mezoderm, endoderm

- 6.Qabaq bitkisinin kökünün anatomik quruluşu
- 7.Ləgə bikisinin kökünün anaomik quruluşu
- 8.Şəkər ɥuğundururunun meyvəkökünün anatomik quruluşu
- 9.Yapon xurmasının gövdəsinin biirnci anatomik quruluşu
- 10.Qarağac bitkisinin gövdəsinin anatomik quruluşu

II Kollekvium sualları

- 1.Palid bitkisinin gövdəsinin anatomik quruluşu
- 2.Dərman bitkisi kimi qarğıdalının gövdəsinin amatomik quruluşu
- 3.Eldar şamı gövdəsinin anatomik quruluşu
- 4.Sərv ağacının gövdəsinin anatomik quruluşu
- 5.Dorzoventral quruluşlu çinar yarpağının anatomik quruluşu
- 6.İzolateral quruluşlu dərman bitkisi xlorofiitiumun yarpağının anatomik quruluşu
- 7.Qara batbat bitkisinin anatomik quruluşu
- 8.Boymadərən bitkisinin anatomik quruluşu
- 9.Andız bitkisinin anatomik quruluşu
- 10.Adi itburnu bitkisinin anatomik quruluşu

XV. İmtahan sualları:

1. Dərman bitkilərinin anatomiyası fənninin məqsəd və vəzifələri
2. Dərman bitkilərinin inkişaf tarixi
3. Mədəni və yabanı dərman bitkiləri
- 4.Dərman bitkisi süsənin kökünün birinci anatomik quruluşu
- 5.Epiblemin hissələri: ekzoderm, mezoderm, endoderm
- 6.Qabaq bitkisinin kökünün anatomik quruluşu
- 7.Qabaq bitkisinin kökünün ikinci quruluşunun əsas xüsusiyyətləri
- 8.Ləgə bikisinin kökünün anaomik quruluşu
- 9.Şəkər ɥuğundururunun meyvəkökünün anatomik quruluşu
10. Ağ turpun meyvəkökünün anatomik quruluşu
- 11.Yapon xurmasının gövdəsinin biirnci anatomik quruluşu
- 12.Üç yarpaq yoncanın gövdəsinin anatomik quruluşu
- 13.Qarağac bitkisinin gövdəsinin anatomik quruluşu
- 14.Palid bitkisinin gövdəsinin anatomik quruluşu
- 15.Dərman bitkisi kimi qarğıdalının gövdəsinin amatomik quruluşu
16. Dərman bitkisi kimi buğdanın gövdəsinin anatomik quruluşu.
- 17.Eldar şamı gövdəsinin anatomik quruluşu
- 18.Sərv ağacının gövdəsinin anatomik quruluşu
- 19.Dorzoventral quruluşlu çinar yarpağının anatomik quruluşu
- 20.İzolateral quruluşlu dərman bitkisi xlorofiitiumun yarpağının anatomik quruluşu
- 21.Qara batbat bitkisinin anatomik quruluşu
- 22.Xəşənbul bitkisinin anatomik quruluşu
- 23.Adi şam iynəsinin anatomik quruluşu
- 24..Eldar şamı iynəsinin anatomik quruluşu
- 25.Boymadərən bitkisinin anatomik quruluşu
- 26.Andız bitkisinin anatomik quruluşu
- 27.Adi itburnu bitkisinin anatomik quruluşu
- 28.Boyüirtkan bitkisinin anatomik quruluşu
- 29.Qarğıdalı yarpağının anatomik quruluşu
- 30.Dərman sürvəsi bikisinin anatomik quruluşu

Dərman bitkilərinin anatomiyası fənninin sillabusu 060702- İxtisas-Aqronomluq; İxtisaslaşma-Bitki anatomiyası və morfologiyası; tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “ Aqrar elmlər” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Fənn müəllimi: dos.M.Ə.Ağayeva

Kafedra müdiri: dos. İ.C.Kərimov